పరిష్కారం

= శ్రీ రాళ్లబండి నరసింహమూర్తి =

రంగయ్యహోటలు ఇంక కొద్దిరోజుల్లో అట్టిట్టయేటట్లు వుంది. ఈ నాటికి ఎంత కాదనుకున్నా రంగయ్య మేలుకోవాల్సివచ్చింది. అతనికి యిది కలలోగూడా గోచరించని విషమసంఘటన అయిపోయింది. ఎవరికో చెప్పటంమాట అట్టేపెట్టి తనకుతానే ఆ విషయం తలుచుకుంటే...అసలు దానికి కారణం... చాలా నవ్వుతాలుగా వుంది. ఎవరూ నమ్మరుగుడాను. అయితే తన హోటలులో పనిచేసే వెంకన్న చూచాయగా అన్నాడు-ఈ విషయాన్ని గురించి...వాడి మాట తను ఖాతరుచెయ్యలేదు. అదేసుమీ ఈ నాడు కొంప మీదికి తెచ్చింది! ఇంకా యిట్లాగే ఈ అద్దడిరోజుల్లో అందరితోపాటు తనూ గబగబా నిచ్చెనమెట్లు ఎక్కనట్లే ఎక్కేస్తున్నాడు ధనవంతుల అంతస్తుకు. ఎంత మంది కాలేదు?...మరీ గాలిపటాలులాగే ... ఎగిరి పోయారు. కాని ఆ ధారం సన్నని ధారమేననిమాత్రం తలుచుకున్నప్పుడల్లా ఒళ్లు గగుర్పొడుస్తుంది. అది కాస్తా తెగిందంటే అంతెత్తునుంచీ క్రిందపడితే అదివరకు మెడలువిరుచుకుచూచిన ప్రజలంతా తుపుక్కున వుమ్మతారు, తామేదో దిగివచ్చినవారిలాగ. మళ్లీ భావనా ప్రపంచంలోంచి మేలుకొన్నాడు ... ముందుకర్తవ్యం ఆలోచించటానికి. ఎలా యిది? ఈ పోటీ వదిలించుకునేది ఎట్లా? ఎవర్నన్నా సలహా అడుగుదామంటే, ముందు విన్నవాడు నమ్మడుగదా! అసలు తనుగూడా నమ్మకపోవటంమూలానే ఇప్పుడు కుంపటి నెత్తిమీదికి వచ్చింది!

అసలు కారణం ఇది—ఒక సంవత్సరంక్రితం రాజమ్మ అనే అమ్మాయి...ఎక్కణ్నించి వచ్చిందో, ఎక్కడ వుంటోందోగూడా తెలియదు...వచ్చి తన హోటలుప్రక్కనున్న పెద్ద వూడలమర్రిచెట్టుక్రింద ఒక పొయ్యి పెనం పెట్టి పెసరట్లూ అవీ చేస్తూవుండేది. తనూచూసేవాడు-ఎవరో అంతా రిక్షావాళ్లూ, బికారీలూ కొనుక్కునిపోతూవుండేవాళ్లు. ఓ మూల, పైనుంచి కాకులు రెట్టలువేస్తూనేవుండేవి! అయినా ఆ ఆలికివాళ్లు అవేం ఖాతరుచెయ్యకుండానే ఆ చోటికీ, ఆ తిండికీ అతికిపోయారు ... అలాంటి వాళ్లమీద ఆధారపడివుంది రాజమ్మబ్రతుకు ... తను, బద్ధకంగా వున్నప్పుడు అలా వీధివైపుకి దృష్టిమలిపేవాడు. రాజమ్మ పెనంమీద పిండివేస్తూ కనపడేది. రిక్షావాళ్లు ఏమేమో సరసాలూ హాస్యాలూ ఆడేవారుగామాలున్న...వాళ్లకు, చిరునవ్వు నవ్వుతూ ఆ బుగ్గసొట్టను వప్పజెప్పేది వాళ్ల సమాధానాల వంతుని...వాళ్లు దానికే జోగిపోయేవాళ్లు... అసలు వాళ్లే అనేమిటి, ఆమత్తులో వున్న రంగయ్యకు కూడా ఆ చిరునవ్వును చూస్తుంటే...అందులో గురిగి చేసుకుని కులుకుతూన్న సొట్టను చూస్తుంటే తన మనస్సూ...ఎక్కడో దాగి అణిగిమణిగివున్న పురుషత్వమూ సుడిగుండాలుతిరిగేది. కాని మళ్లీ నిగ్రహించుకుని మొహం ఇటు తిప్పుకునేవాడు. అయినా ఎప్పుడో అప్పుడు అతనికి ఆమెమొహం కనపడటం, అతన్ని కలవరపరచటంమాత్రం జరుగుతూనేవుండేది. అలాగ

కలవరపెట్టిన ఒకరోజున ఎందుకనో తన పూర్వజీవితం తన స్వప్నవీథిలో సంచరించింది! అదేమిటో ఒక్క సారి గిరగిరా తిరిగిపోయింది చాపచుట్టలాగ! అప్పుడు తన ఈడెంత?...పదకొండు నిండాయేమో! ఇంటిదగ్గర నాన్న అస్తమానమూ ఏదో పని చెబుతూవుండేవాడు. విసుగెత్తిపోయేది! ఆపైన బడికిపోతే—ఏదో సాయంత్రం ఆటల్లో పడి మరిచిపోతేమటుకు?...పాఠం అప్ప చెప్పకపోయినందుకు గోడకుర్చీ వేయిస్తాడా? దానికి మాత్రం ఒక అంతూ పొంతూ లేదూ? రాక్షసుడిలాగ ...సాయంత్రందాకా అలాగే వుండమంటే...అబ్బ! కనుగొలుకుల్లో నీరు గిర్రున తిరిగేది! ఆసమయంలో మాత్రం అనుకునేవాడు రేపట్నించి చక్కగా చదివి గడగడా పాఠం వప్పజెప్పేసి హడలగొట్టేస్తాను అందర్నీ అని..... కాని స్కూలు వదలంగానే గోపాలం గోటీ బిళ్లకు పిలవటంతో అంతా ఊడిచిపెట్టుకుపోయేది! కొంచెం సందెచీకట్లు చిమ్మగానే, ఆటలు బాగా గెల్చి దుమ్ముపడ్డ చొక్కా, లాగూలతో యింటికి చేరగానే- అమ్మ కాస్తా "అయ్యో! చాకింటిమడతలు ఎలా మాపు కున్నావురా!" అని కేకలెయ్యటంకాక నాన్నను పిల్చి..."ఇలా ఒక్కసారి చూడండి మీ సుపుత్రుడి అవతారం...ఎంత అందంగా తయారౌతున్నాడో మరీని!" అనేది వెటకారంగా. ఇక నాన్న..."చదువు అబ్బకపోయినా మరీ పాడుసావాసాలతో ఆకతాయి వైపోతున్నావు...మొన్న మీపంతులు కనబడి 'ఒక్క పాఠంగూడా వప్పజెప్పటం లేదు మీవాడు. మీ రే మనుకున్నా సరే గోడకుర్చీ వేయిస్తున్నాను రోజూనూ' అన్నాడు. నాకు పదిమందిలోనూ తలవంపులైంది!..." ...అంటూ వీపు పగిలేటట్లు బాదేవాడు. నిజంగా తలుచుకుంటే ఇప్పుడుగూడా ఏడుపు వస్తుంది...దాం తోనే సొమ్మసిల్లి కూడుగూడా సరిగా సయించకుం డానే పడుకునేవాడు. రాత్రంతా కలవరింతల నిద్ర... మళ్లీ తెల్లారగానే ఈ కర్మకాండ అంతా పునశ్చరణ అయ్యేది! పంతులు చదువుచెప్పకపోగా గోడకుర్చీ వేయిస్తాడన్న భయంతో అలా పొలాలగట్లమ్మట తిరిగి యింటికి సరిగ్గా పైముకు చేరుకునేవాడు...ఏవిషయ మైనా ఎన్నాళ్లని దాగుతుంది? అందులో అప్పుడే వూళ్లో 'మొద్దువెధవ' అని పేరుమోగిన రంగడి విషయం అంటే ప్రతివాడూ చెవికోసుకునేవాడే! ఇక ఈ విషయం బయటపడగానే నాన్న బెత్తంతోనే బాదే వాడు......అమ్మ అడ్డుచెప్పేది కాదు. రాత్రిపూట అన్నం ఒక్కొక్కనాడు వుండేది...ఒక్కొక్కనాడు పస్తు పడుకోవాల్సివచ్చేది! నిద్రపట్టని ఏ అర్ధరాత్రప్పుడో అమ్మతో "ఇదంతా వాణ్ని దార్లోకి తేవాలనే నా ప్రయత్నం...మరీ యింత బండవెధవ అయ్యాడేమా అంట" అంటూ నాన్న గొణగడం వినబడేది! అప్పుడు నాన్నమీద రోషం,కోపం వచ్చేవి! తను బండమొద్దా? తలుచుకుంటే అయోమయం. తను చదవడు. చదివితే ఆ క్లాసులో ఎవడూ చాలడు తన చురుకుతనానికి. అయితే, మరెందుకు చదవకూడదూ? అంటే—ఏమిటో అసలు అటువైపే పోదు మనస్సు......ఎంతసేపూ ఏ చెడుగుడో, ఏ గోటీబిళ్లో, లేకపోతే ఏ చిన్నచిన్న దొంగతనాలో—ఇవే సర్దాగాని......ఈవిషయాల్లో ఆ వాడలో తనకు సాటిలేరు.

నాన్న పెట్టే బాధా? ఎక్కువైంది! చదువా? అబ్బలేదు! ఇక ఏం తోచలేదు. ఈ వూళ్లోనే వుండ దలుచుకుంటే మురుగుబోదెలో పడి చావటంకంటే గత్యంతరం లేదు! ఇక బ్రతకదలుచుకుంటేమాత్రం ఈ వూరునుంచి శీఘ్రంగా దాటెయ్యాలి.

మంచికో చెడుకో మొత్తంమీద రాకరాక ఆ వూరికి వచ్చింది ఒకసర్కస్సు. ఇంట్లో బేడకాసు దొంగి లించి పోయాడు చూడటానికి. కాని తన ఆలోచన మాత్రం మెదడులో అట్లాగే మెదులుతూవుంది! చూస్తుంటే...తనమీ దెవరో ఒరిగినట్లైంది. తన ప్రక్కనున్న ముసిలాయన నిద్రమత్తులో తనమీదికి జోగు తున్నాడు. అదే సమయం.....ఎందుకనో.....శరీరం లోని నాడులన్నీ బలవంతంచేశాయి...వెంటనే ఆయన లాల్చీజేబులోంచి బలుపైన పర్సు కొట్టేశాడు. ఇక అక్కడ మరుక్షణం వుండకుండా, గేటువాడు ఔట్ పాసు ఇస్తున్నా వినిపించుకోకుండా పరారై పోయా డు...మరి...ఇంటికి వెడితే-అమ్మో!-నాన్న బడితె పుచ్చు కుని వాకిట్లో కాపలా కాస్తూవుంటాడని గబగబా

స్టేషనుకు పరిగెత్తాడు. పట్నానికి టికెట్టు కొన్నాడు ...ఎవరూ గుర్తుపట్టకుండా తల కొక గుడ్డ చుట్టి ఓమూలగా ఒదిగికూర్చున్నాడు పెట్టెలో! ఆ రైలు పెట్టె తనని పాతాళంలోంచి స్వర్గానికి తీసికెళ్లే పుష్పకంలాగే తోచింది! ఆ పెట్టెలోనే అత్తింటికి పోయే కొత్తపడుచు కొమాల్ను పుట్టింటిని తల్చుకు కంట తడిపెడ్తోంది! అనుకోకుండా నవ్వు వచ్చింది ఆ అమ్మాయిని చూడగానే!

పట్నం చేరాడు. అంతా కొత్తగా వుంది! ఏమిటో ఆ పల్లెటూరిలో కూపస్థమండూకంలాగా పడి వున్నా డింతవరకూ! అయితే ఇక ముందు కర్తవ్యం? పర్సు అప్పుడు విప్పిచూశాడు. ఎనభైతొంభైదాకా వున్నది డబ్బు! మనస్సు చివుక్కుమన్నది! ఆ ముసలాడు ఎంత అహోరిస్తున్నాడో ననిపించింది!

సమిష్టిజీవితంలోంచి విడివడి బయటకు వచ్చేప్పటికి తన్నుగురించి తనే—తెలియకుండా తాపత్రయ పడటం మొదలుపెట్టాడు...అది వుందా, ఇది వుందా అని. ఈడబ్బుని దుబారాగా ఖర్చుచెయ్యటం ఇష్టం లేకపోయింది. అయితే ఎక్కడైనా కూలినాలి చెయ్యాలి. బత్తెం గడవాలి. ఈ డబ్బులోంచిమాత్రం చిల్లిగవ్వ తియ్యకూడదు. తన కన్నుపోసుచేసిన చొక్కా, లాగూ కొని తొడుక్కుని వూరివెంట పడ్డాడు. నాలుగైదు ఆఫీసుల్లో పదిరూపాయలమీద తీసుకుంటా మన్నారుగాని ఎరికలేనివూళ్లో తిండిగడిచేది ఎట్లా అని పించింది! ఆపైన శివయ్యకు హోటలుకి వెళ్లాడు. అక్కడ పదిహే నిస్తామన్నారు. తిండికూడా అక్కడే గనుక మరీ లాభం!......అవునుకా దనకుండా మరి ఒప్పేసుకున్నాడు. అక్కడ చేరినప్పట్నుంచి ఆడబ్బు కాక ఈడబ్బుకూడా—ఏమీ ఖర్చు వుండేదికాదా యెను—కూడబెడ్తూవచ్చాడు.

ఏమిటో! కప్పగంతేసినట్లే...నాలుగైదేళ్లు ఇట్టే గడిచిపోయాయి. తనూ కొంచెం భారీమనిషయ్యాడు. డబ్బు బాగా కూడబెట్టాడు. ఆ డబ్బును తలుచుకున్నప్పుడల్లా ఈ హోటలుచాకిరీ చాలా కష్టంగా తోచేది! అది అలాగే పెట్టెలో మురిగిపోవటం సనేమిరా తనకు గిట్టలేదు. ఎలాగైనా ఉపయోగపరచాలి. వ్యాపారం సాగిస్తే!...తను ఒంటరిగాడు...ఈ యుద్ధపురోజుల్లో ఏం పుట్టిముంచుతుందో. ఈ సంధిగ్ధావస్థలో వుండగా చక్కని ఆసరాలాగ....మేఘాలు విచ్చిన చందమామలాగే ప్రత్యక్షమయ్యాడు శీనయ్య. శీనయ్యకూడా తనతోపాటు హోటలులో చాలా కాలంనుంచీ వుంటున్నాడు! దాదాపు ఇద్దరూ ఒకే అవస్థలో వున్నారు! ఇద్దరికీ బాగా జోస్తీ! అంచేత ఒకళ్ల విషయాలు ఒకళ్లకు విపులంగా తెల్సు. శీనయ్య మహా పొదుపైన మనిషి. అతని చేతిమీద కానీకాసు వేసి విదిలించమంటే చచ్చినా క్రిందపడదు! మళ్లీ బొడ్డులోకి అతిసులువుగా దూరిపోతుంది! అలా కూడబెట్టాడు అతనుకూడా!

రంగయ్య అసలు ఆనాటిని మరిచిపోలేదు! ఇద్దరికీ ఎలా తట్టిందో ఒకేసారి! పుచ్చపువ్వులనిదూచి పోసే పూర్ణచంద్రుడి సాక్షిగా...మలయపర్వతాలనుంచి నిద్రనడకలలో జోగుతూ వచ్చే మలయపవనుడిసాక్షిగా......ఇద్దరూ ఒకరికొకరు మాట యిచ్చుకున్నారు.....పరాయిపురుగుతో చెప్పకూడదని!

మరి వారంరోజులకల్లా ప్రక్కపేటలో తన పేరుమీద హోటలు తెరిచాడు రంగయ్య! తన యజమాని లోలోపల అసూయపడినా...పైకిమాత్రం అభినందించాడు! అయినా అతనికి రంగయ్యఅంటే సుముఖతసంగతి ఎలా వున్నాగాని...ఏవగింపుమాత్రం లేదు.

మొత్తమ్మీద యిద్దరూ సమిష్టిగా సాగించారు. మొదటిరోజుల్లో కాస్త కష్టపడాల్సివచ్చింది! చాలా గడ్డుసమస్యలు ఎదుర్కోవలసివచ్చేది! షావుకారు అరువు మీద వెచ్చాలిచ్చేవాడు కాదు.......అప్పటికీ శీనయ్యే గాడిపొయ్యిదగ్గర చతికిలపడేవాడు. పై విషయాలన్నీ తనే చూచేవాడు. తను అస్తమానమూ గల్లాపెట్టెదగ్గర కూర్చున్నాగాని శీనయ్య ఏనాడూ మూతి ముడిచి ఎరగడు! అలా సజావుగా తామిద్దరూ ఏకమనస్సులతో నడుపుకువచ్చారు కనుకనే ఇప్పుడు హోటలుకు ఒక పునాది ఏర్పడింది! రానురాను శివయ్యకు పనికూడా తగ్గించాడు. కాని శీనయ్య తనే

కష్టపడతా ననేవాడు. రంగయ్య అతని స్వభావం తెలిసినవాడుకనుక అడ్డు చెప్పేవాడు కాదు!

అన్నింటికంటే అసాధ్యం! మనం కాలగతిని తోల్పలేము! చాలా విచిత్రాలూ, చాలా వికృతాలూ జరుగుతూవుంటాయి. ఒక్కొక్కప్పుడు నమ్మలేం! శక్తి సన్నగిలి మంచంమీద పడ్డాడు శీనయ్య! అతన్ని గురించి ఎంత తాపత్రయపడ్డా లాభం లేకపోయింది. అతను బ్రతికే ఆశలు కనబడలేదు. డాక్టర్లను తెస్తే శీనయ్య అన్నాడూ—"రంగప్పా, యింకా నాకు బ్రతకాలని లేదు. నీవు వృథా శ్రమపడి కష్టార్జితాన్ని మట్టిపాలుచెయ్యబోక! కాని నేనిదే బాధపడుతాను ...నేనుత్త పనికిమాలిన వెధవని. జీవితంలో సుఖం అంటే ఏమిటో ఎరగను. ఒక గొడ్డులాగే జీవించాను. సుఖం కోరకపోయినా నీతో వున్నన్నాళ్లూ ఒక తృప్తిని అనుభవించాను. నీవైనా వేయికాలాలపాటు సుఖంగా వుండాలని కోరుతాను" అంతే...శీనయ్య చెప్పిన ఆఖరిమాటలు. అవి తలుచుకుంటుంటే కనుగుడ్లు నీళ్లను చిమ్ముకున్నాయి. తన కుడిభుజం శీనయ్య రాలిపోయాడు. కాని తను బాగా సంపాయించాడు కనుక శీనయ్యవెళ్ళి తన మనస్సును కలవరపెడ్తోందేకాని హోటలు నడపటానికి ఏమీ అడ్డురాలేదు. అప్పుడే రెండేళ్లు తిరిగి మూడోయేడు ప్రవేశించింది శీనయ్య గతించి.

ఇంతవరకూ ఏ ఒడుదుడుకులూ లేకుండా, ఏ లోపమూ లేకుండానే సాగిపోతోంది అతని జీవయాత్ర. కాని యిప్పుడే వచ్చింది అసలైన గడ్డు సమస్య! తేలిగ్గా వదిలేది కాదు. పీకల్లే వచ్చి మేకై కూర్చుంది!

అసలు...రాజమ్మ మొదట్లో ఎందుకు మొదలుపెట్టిందో ఈ సరంజామా అంతా—ఇప్పుడూ అందుకే! ఆమెకి యింకా వ్యాపారదృష్టి కలగలేదు. మోసం యింకా ఆమెలో విత్తునాటుకోలేదు! పసిపాపనవ్వులో వున్న అమాయికత్వమే ఆమెమెదడులో వున్నది! అంచేతే ఆమె చేసే ఏ పనిలోగూడా కర్తీ అనేది లేదు. మొదట్లో ఇద్దరుముగ్గురు దడిసేవారు—నడివీధి ముందు అక్కడ దత్తిగా కూర్చుని రాజమ్మముందు జేవిరిగా తింటుంటే—దారేపోయేవాళ్లు ఏమనుకుంటారో అని.

అయితే యిన్నాళ్లనుంచీ రంగయ్యహోటలు పెసరట్లకు పెద్దపేరేగాని ఎందుకనో రాజమ్మపెసరట్టు నోట్లో వేసుకోగానే అంతవరకూ రుచిసుఖంలో ఒక నిర్ణయానికి వచ్చామనుకున్న ఆ మసకకన్నులవాళ్లను మరోఅంతస్తు ఎక్కించింది! "మా యింటావిడగూడా ఇలా చేసి ఆప్యాయంగా చేతికందివ్వలే"దని గొణిగాడు ఒకాయన. దీనిని రుచిచూచిన నాలుకమీద రంగయ్యపెసరట్టు వేస్తే అతిసులువుగా చెప్పేది—కత్తీనెయ్యి అని. అదివరకు! మరి యిప్పుడు నాణ్యమైన వస్తువు కనబడుతోంది. అది కొన్ని వీలుకాని పరిస్థితుల వల్ల అనాదరమైన స్థితిలో వున్నది—అంతమాత్రంచేత దాన్ని జారవిడుస్తుందా హృదయం! పైకి పటాటోపంగా కనిపించే ఆ కుళ్లునుమాత్రం ఎన్నాళ్లు భరించటం! గత్యంతరం లేకపోతే తప్పదుసరే! ఇవతల స్వర్గతుల్యమైనది నీ ఎన్నిక నెదురుచూస్తోంది. ఈ విధంగా వితర్కించుకున్నారు కొందరు. మొత్తమ్మీద ఒకరొకరే లొంగారు. పైగా రంగయ్యహోటలులోలాగ చిరుబుస్సుల సర్వర్లు కా దిక్కడ! చక్కగా చిరునవ్వులో మెరిసే కనుకొలుకులతో పంచేంద్రియాలకూ తృప్తినిస్తుంది.—అబ్బ! ఆ మహత్తరమైన అవకాశం పోగొట్టుకోవటానికి నిజానికి ఎవరి అంతరాత్మ ఒప్పుకోదు! అందుకనే ఎలాగైనా ఆ కాసేపటికీ తమ మానాన్ని చంపుకుని—అది చంపుకోవటమే అయితే—తిని చక్కాపోతున్నారు. ఇంతమంది వస్తున్నా రాజమ్మ తనలో గొప్పతనాన్ని కనబరచలేదు. "భగవంతుడు నాకు మంచిరోజు లిచ్చాడు" అంటుంది. అంతే. ఆ అమాయికహృదయం నిజాని కిలాంటి మాటలతో వాళ్లను తన వలయంలో మరింత బిగించుకునేది!

ఇంకా వ్యాపారదృష్టి కలగకపోవటం చాలా మందికి ఆశ్చర్యంగా వుంది. ఏ కాస్త అదను దొరికినా ఆకాశంలోకి ఎగిరిపోవాలని చూచే ఈ రోజుల్లో ఈ పిచ్చమ్మాయి ఇలా [illegible] తొల్పటం కొందరి తెలివితక్కువగానే తోచింది! అయితే రాజమ్మ ఈ

సంగతి తెలిసి వూరుకొందా, లేక అసలు తెలియదా అనే మీమాంస వచ్చింది. చివరకు ఓనాడు రాజమ్మతో ముచ్చటించారు. కావాలంటే మేమంతా కలిసి పెట్టుబడి పెడ్తాం అన్నారు. రాజమ్మబుగ్గల్లో సుడిగుండం తిరిగింది. కనుపాపలు కృతజ్ఞత వెల్లడించాయి. కాని రాజమ్మ ససేమిరా వల్ల కాదంది. "బాబూ, నన్నెదో ఇట్లాగే బ్రతికి మీరిచ్చే నాలుగుడబ్బులతో పొట్టపోసుకోనివ్వండి; ఎందుకు దింపుతారు కూబిలోకి? నేను స్వేచ్ఛగా బ్రతకటం మీ కిష్టం లేదా" అని ప్రశ్నించాయి ఆమెకళ్లు. మత్తుమందు చల్లినవాళ్లలాగే గోముగా నవ్వారు. అంతే.

కొన్నాళ్లకు రంగయ్య గ్రహించగలిగాడు. ఇదివరకల్లా సరుకైపోయిందని తిప్పికొట్టేసే తన హోటలులో నిలవసరుకు రానురాను పేరుకుంటోంది! అదే రంగయ్యలో సంచలనం కలిగించింది. వెంకణ్ని పిలిచి అడిగాడు! "ఒరే! అదేమన్నా బ్రతిమాలుతోందా ఏం చౌకధర కిస్తానని! అదేమిటి మరీ అంతమంది మూగుతున్నారు" అని. "లేదు బాబూ...దాని పెచరట్టు—కొప్పడమోతే శెప్తా — నేనుగూడా తిన్నానండీ. అబ్బ! ఏం రుచి అని చెప్పను? ఏం ఏత్తదోగాని—" అంటూ, ఆ రుచులు తలపుకువచ్చాయి కామాల్సు, గుటకలు మింగాడు. ఎందుకనో రంగయ్యకుకూడా రెండుగుటకలు అప్రయత్నంగా జారినయ్! అంతమందిని తననుండి ఆకర్షించేసి మంత్రముగ్ధులను చేసేసిన ఆ పెసరట్టులో ఇది ఏ శక్తికి ఆరోపించాలో తెలుసుకోవాలన్న కుతూహలం ఎక్కువైంది. అటూ యిటూ పరకాయించి ఎవరూ లేకుండా చూచి "అయితే వెంకన్నా, ఆ రుచేమిటో నేనూ చూస్తాను, ఎవరూ చూడకుండా తెచ్చిపెడ్తావు?" అన్నాడు. అది వినగానే యజమానిముఖంలోకి కళ్లు పెట్టి అర్థయుక్తంగా నవ్వాడు వెంకన్న. అది గ్రహించుకుని 'నోరుజారానా' అనిమాత్రం కించపడ్డాడు రంగయ్య.

"రాజమ్మా, పెచరట్లు ఆకులో కట్టిస్తా?" అన్నాడు వెంకన్న. ఇప్పుడే తిని వెళ్లిన వెంకడు మళ్లీ రావటం ఎందుకా అని అనుమానం కలిగింది రాజమ్మకు. "ఎవరికేం?" అని ప్రశ్నించింది. అతనికెందుకో అదోమాదిరి నవ్వు వచ్చింది! ఇక వెంకన్న వేరే చెప్పక్కర్లేకుండానే రాజమ్మ గ్రహించగలిగింది. వేయిదేముళ్లకు మ్రొక్కుకుంది. కాని ఆశ్చర్యంమాత్రం బాగా వూగించింది రాజమ్మని.

వెంకన్న తెచ్చిన పెసరట్లు మొత్తమ్మీద ఎవరూ చూడకుండానే తిన్నాడు. అతనికి ఆశ్చర్యం కలిగించిన మాట నిజం! తనూ విధివశంవల్ల అదేవృత్తివాడు కావటంవల్ల రాజమ్మకు పోటీ నిలవాల్సివచ్చిందిగాని— లేకపోతే వాళ్లలాగే ఆగడవాలో కూర్చోటానికి ఆవంతా జంకేవాడు కాదు.

ముందు పెసరట్టుబాగోగు లటుంచి రాజమ్మ యీపోటీ తనకు గుండం తవ్వుతోంది. ఈ బాధ తొలిగేది ఎట్లా? పోనీ, రాజమ్మని అక్కణ్నించి కేసు పెట్టించి వెళ్లగొట్టిస్తే? ఇది మొదట్లో బాగానే వుందనిపించిందికాని ఇదల్లా 'చేతులు కాలినతర్వాత ఆకులు పట్టుకోవటం'కంటె వేరే ఏమీ కాదనిపించింది! ఎందుకంటే రావాల్సినపేరు రాజమ్మకు ఎట్లాగో వచ్చేసింది! ఈపని ముందే చెయ్యాల్సింది! విషపు ఘడియల్లో మేల్కొన్నాడు తను. ఇప్పు డెక్కడికి వెళ్లగొట్టినా రాజమ్మవునికి తెల్సుకు మరీ చేరుతారు ప్రజలు. అలాంటప్పుడు తన ఎత్తు సాగకపోగా ఇదంతా తన తంతూ అని తెలిసిందా అంటే, తన కెదురుచుక్క పొడిచేమాట ఖాయం. మరి యిక గత్యంతరం పాలుపోలేదు.

ఏవిధంగానైనా తన వ్యాపారం,తన హోటలూ ఆటంకరహితంగా సాగాలంటే తన దారిలో ఎటువైపు చూచినా రాజమ్మపొడ వుండగూడదు. దీనికి రెండే ఉపాయా లున్నాయి. ఒకటి రాజమ్మని వెళ్లగొట్టటం. ఉహుఁ,ఇదేం లాభంలేదు. ఇక పోతే... ఆఁ, మంచిఆలోచన తట్టింది! అసలీవూహ మెదడులో మెరుపులాగా జిగేలుమనగానే అతని కొక ఆలోచన పట్టుకుంది! ఇన్నాళ్లనుండీ రాజమ్మని ప్రేమిస్తున్నాడా? అయితే ఈ ప్రశ్న యిదివర కెందుకు రాలేదు? ఉరుమురమగానే లేచే వెదురుమొక్కలాగే కలిగిం దీవుద్దేశం! అదివరకు ఈభావం కట్టనన్నాళ్లూ రాజమ్మ తన కొక ప్రతికక్షి. అందుకని అదృష్టిలోనే

చూచేవాడు. అయినా ఏ పరధ్యాన్నపు సమయాల్లోనో రాజమ్మ ముఖకవళికలలోని సొంపులు తనని కలవర పెట్టినమాట నిజం! ఊహైతే బాగానే వుంది. కాని దాన్ని అమలుజరపటం ఎలా? రాజమ్మకు తన అభిప్రాయం వ్యక్తపరచాలి! మధ్యలో అభిమానం పీకుతోంది! "ఇన్నేళ్లు వచ్చిన రంగయ్యకు అమాంతంగా ఈ పెళ్లేమిటి" అంటారేమో అంతా!

అంతవరకూ స్త్రీ అంటే ఎరగడు. ఎలా పరామర్శచెయ్యాలో, ఏవిధంగా మంచిచేసుకోవాలో ఏకోశానా తెలియదు. పోనీ, అవన్నీ ఎలాగో అలా ఓపికపట్టి అక్కడ జాగ్రత్తగానే మెలుగుతా డనుకున్నా రాజమ్మ యితన్ని స్వీకరిస్తుందని భరోసా ఏదీ?

ముందు, తన దేహం, తన ఆత్మ, ప్రేమ, వీటి కంటె ఏ ఆత్మ ఏదేహాన్ని యింతవరకూ వాటివాటి పనులు సక్రమంగా చేసుకునేందుకు దోహదమైన మూలకారణం ఏదైతే వుందో ఆ "వ్యాపారం" కోసం త సెన్నన్నా చెయ్యాలి! తనకు దైహికంగా, ఆత్మీయంగా స్త్రీయే కావాలని అనుకుంటే రాజమ్మే కాదు! ఇంకా లక్షమంది వున్నారు! రాజమ్మ విషయంలో వైవాహికతృప్తి ప్రధానమైనది కాదు! అది వ్యాపారరీత్యా తన హోటలుకు పోటీలేకుండా చేసుకోవటానికి!

ఈ ఆలోచనలన్నీ అతిగోప్యంగా వుంచాలనుకున్నాగాని ఏఒకరికైనా తెలియకపోతే అసలు అభాసు అవుతుందేమోనని వెంకన్నచెవినిమాత్రం వేశాడు.

ఆనాటిరాత్రే వెంకణ్ని వెంటబెట్టుకుని ఊరి చివర పేటలో రాజమ్మయింటికి వెళ్లాడు. వెంకడు రాజమ్మయింట్లో కెళ్లి రాజమ్మని పిలుచుకువచ్చాడు.

శుక్లచంద్రుడి గుమ్మడిపూవుకాంతిలో రంగయ్యను పోల్చుకోగలిగింది రాజమ్మ. మొదట నమ్మలేకపోయింది. ఎందుకో ఆమెశరీరం కంపించిపోయింది! తను కలగంటోందా? లేక మామూలు ప్రపంచంలోనే వుందా? ఆమె ఇంకా హడావుడిలోనే అప్రయత్నంగా అంది 'వెంకడూ' అని. వెంకడు చిరునవ్వు నవ్వి వూరుకున్నాడు. రాజమ్మ తలవంచుకు నుంచునివుంది! ఇక రంగయ్యవంతు వచ్చింది! ఉపక్రమించాలి! ఎట్లా? ఏదో తడబడుతూ ఇంటిదగ్గర వల్లించిన సంభాషణే దొర్లిద్దా మనుకున్నాడు.

"ఖులాసాగా వుంటున్నావా రాజమ్మా?" అన్నాడు. నిజానికి తన ఖులాసాసంగతి రంగయ్యకెందుకో! "ఆ. దేముడి దయవల్ల!" అని ముక్తసరిగా సమాధానం యిచ్చింది. "వ్యాపారం బాగా సాగుతోందా?" అన్నాడు రెండో ప్రశ్నగా రంగయ్య.

"ఆఁ! ఏం వ్యాపారం? మాలాంటివాళ్లది? ఏదో జీవనం గడుపుకునేందుకు పడే పాట్లుగాని, అదీ ఓవ్యాపారమేనా?" అని నిదానంగా అంది రాజమ్మ.

ఇక్కడ రంగయ్యకు తన అభిప్రాయాన్ని వ్యక్తపరిచేందుకు సమయం దొరికింది! కొంచెం దగ్గరగా జరిగి అన్నాడు—"రాజమ్మా, నీ వల్లా ఆరుబైట కూర్చుని ఆ ఎండ పొడలు మీద పడుతుంటే—నీ శరీరం కమిలిపోతూ చెమరుస్తుంటే నా కెంతో జాలివేసేది. నీవు చాలా కష్టపడుతున్నావు పాపం! కాని...కాని...నాదో చిన్నకోరిక వుంది. అది ఎంతో కష్టం కాదు! నీకూ నాకూ గూడా మన భావిజీవితాల్లో ఒకనడి పెట్టేదే! నిజానికి నీకూ ఎవరూ లేరు! ఈ ఒంటరిజీవితం!! నీవు నా దగ్గరికి ఎందుకు వచ్చెయ్యకూడదూ?" ఈ ఆఖరిమాటలు బిగబట్టి అతికష్టంమీద అనగలిగాడు రంగయ్య.

రాజమ్మ ముఖంలో రక్తం చిమ్మింది. ఒళ్లు గగుర్పొడిచింది! ఏం మాట్లాడాలో తెలియలేదు. అలాగే స్తబ్ధుగా నుంచుంది. అదివరకు స్త్రీప్రాపకం ఎరగని రంగయ్యకు ఈ ముఖభావం అవుననో కాదనో వ్యక్తపరచలేకపోయింది! నిజానికి ఆ సమయంలో రాజమ్మ భావరహిత అనే చెప్పాలి! తను అదివరకటి జీవితంలో దేనివిషయమై ఆశ వొదులుకొని ఒక మోడులాగా వుంటోందో ఆ మోడుతో నీకు చిగిరించే అవకాశాలున్నాయి అంటే దానిలో ఏ ఏ భావాలు స్పందిస్తాయో అనే గిరున తిరుగుతున్నాయి రాజమ్మ మెదడులో!

మళ్లీ అందుకున్నాడు రంగయ్య—"ఇంత దాకా వచ్చింతర్వాత దాపరికాలెందుకూ? నిజం చెప్పాలంటే, నే నింతవరకూ స్త్రీతో సమిష్టిజీవనం అంటే ఏమిటో ఎరగను. చిన్నప్పట్నించీ కూడా ఎన్నో కష్టాలు పడి మొరటు తేలింది నా శరీరం. ఈనాటికి కొంచెం నీడక్రింద బ్రతుకుతున్నాను. నిన్ను చూసినప్పుడల్లా ఎందుకనో నా మొదటిరోజులు గుర్తు వస్తాయి. అప్పుడు నాకు చాలా బాధగా వుంటుంది. నేను మొగవాణ్ని! నీవు స్త్రీవి. అబలవు! నాలాగే నీకూ కష్టాలున్నట్లయితే ఎంత బాధపడుతున్నావో ననిపిస్తుంది! ఇదే నన్ను యిన్నాళ్లుగా మథనపెట్టి ఈనాడు నన్ను నీపాదాలదగ్గరకు తెచ్చింది!" ఈ మాట లంటూంటే రాజమ్మకళ్లంబడి జడివానలాగే జలజలా రాలాయి కన్నీళ్లు! అవి దుఃఖకారణంగా వచ్చాయో, లేక ఆనందబాష్పాలో కూడా అకట్టటం చాలా కష్టం! నిండుచంద్రుడి వెన్నెల వెలుగులో ముత్యాల్లాగే మెరిసిపోయాయి ఆమెఅశ్రువులు!

రంగయ్య ఆఖరుమాటగా అన్నాడు: "రాజమ్మా, నీవు అడ్డుచెప్పకపోతే నిన్ను నాదానిగా స్వీకరిద్దామని వుంది" అని. ఇక ఏంచెప్పేందుకూ విషయాలు కనపడలేదు రంగయ్యకు! "సరే! రాజమ్మా! వున్న విషయాలు చెప్పాను. ఆలోచించుకో! నేను వెళ్లివస్తాను." అని కదిలాడు రంగయ్య. "మంచిది" అని మాత్రం చివరి వీడ్కోలుగా అనగలిగింది. అంతే.

ఇంటిముంగిట వెన్నెలలో మంచమ్మీద పడుకుంది! రంగయ్య వచ్చి తనగుండెను ఆమూలాగ్రం కలకవేశాడు. మళ్లీ ఎన్నాళ్లకో తన విషయం ఆలోచించి, తననిగురించి జాలిపడే వ్యక్తి కనపడ్డాడు. అతనికి తన కృతజ్ఞత చూపటం ఎలా? తను గనుక 'ఊఁ' అంటే స్వర్గసోపానాలకు తలుపులు తెరువబడతాయి. తన 'ఊఁ'కు ఈ నాడు అంత విలువ వుంది. ఇన్నాళ్ల తన జీవితం అంతా ఒకఎత్తు! రాబోయేది మరొక స్వప్నపీఠి. ఈ ఇరవై ఏళ్ల జీవితంలోనూ తను ప్రత్యక్షంగా ఏం కష్టాలూ అనుభవించకపోయినా సుఖమూ, తృప్తి అనేవిమాత్రం ఏనాడూ అనుభవించలేకపోయింది! ఎండమావులలో చిక్కుకుంది తన జీవితం! మరీ నిజానికి దాపుగా పోవాలంటే పసితనంలో అనుభవించిందేమో—ఆ స్వేచ్ఛా, తృప్తీ, ఆనందమూను. అంతే. తొమ్మిదేళ్లు నిండగానే తండ్రి కాస్తా చనిపోయాడు. ఇక మిగిలింది ఎకరన్నరభూమి; ఒక అన్న. అన్న పొలంపనిలోకి వెళ్లేవాడు. తను చిన్నప్రాయంలో వున్నాగాని అన్నం వండటంమాత్రం తెలుసు. ఏ పొరుగుబ్రాహ్మలింటికో వెళ్లి ఆ వాళ్టికి యింత పచ్చడిముద్ద తెస్తే రోజు గడిచిపోయేది! అన్నతో వున్నన్నాళ్లూ అన్న తన మాటకేనాడూ ఎదురుచెప్పలేదు. తనూ అన్నమాటకు ఏనాడూ కాదనలేదు. కాని అప్పుడప్పుడు — "రాజీ, నీకు పెళ్లిచేసే యీడు వచ్చింది. కాస్త ఎర్రగా బుర్రగా వున్నవాణ్ని చూచి ముడిపెట్టాలి" అన్నప్పుడుమాత్రం "ఆఁ! పోమా, నాన్నదినాలకూ వాటికీ చేసిన అప్పూ సొప్పూ ఇంకా అలాగే వున్నాయి. ఇంక నా పెళ్లికూడా చేసి ఇంటికి ఓ గుండం తవ్వుతావా అన్నయ్యా?" అనేది. "గుండమౌతుందని వూరుకునేదా? తప్పుతుందా తల్లీ! ఏనాటికైనా నీవు పరాయియింటిపిల్లవే" అని బరువు గుండెతో నిట్టూర్చేవాడు.

ఓ నాడు తను పొలంవైపుకి ఏదో పనివుండి వెళ్లింది. అక్కడ మాచి కనపడ్డది. మాచి ఆనాడెందుకో ఎక్కువ జోస్తీగా మాట్లాడింది. చివరకు వెళ్తూ అన్నది: "పిల్లా, పెద్దమోతుబరికొడుకు నీమీద కన్నేశాడు. నిన్నుగురించి పదేపదే నాతో మొరెత్తుతున్నాడు. నీవు ఏదోవిధంగా 'ఊఁ' అన్నావా అంటే బంగారు వుయ్యాలమీద వూపుతాడు" అని. అని తన ప్రాయం వికసించి సౌరభాల్ని నల్దెసలా చిమ్ముతున్న రోజులు. తనూ రెండుమూడుసార్లు చూచిందతన్ని. ఆ వూళ్లో చెప్పతగ్గ అందగాడే! అలాంటివాడు తనమీద కన్నేశాడంటే-తన యౌవనసార్థక్యానికి మురిసిపోయింది. ఆమె పెదవులమీది చిరునవ్వు తొలకరే సమాధానం చెప్పింది మాచికి.

తుమ్మెదకూ, పుష్పానికీ జోస్తీ కలపటంలో కాలంయొక్క అవసరం బహుకొద్ది! అందుకేగామాల్సు రాజమ్మకూ, మోతుబరీకొడుకు చిన్నప్పకూ త్వరలోనే

సఖ్యం కుదిరింది. పొలాలమాటున గంటలు గంటలు గులకరాళ్ల లాగా దొర్లించేవాళ్లు!

అవి మాఘమాసపు రోజులు. ఊడ్పులన్నీ అయి బాగా రైతుజనానికి ముమ్మరంగా చేతిలో పైకం ఆడుతున్న రోజులు. ఇదే సమయం అనుకుని కావల్సిన డబ్బుతో రాజమ్మని తీసుకుని పట్నానికి దారి తీశాడు చిన్నప్ప. రాజమ్మ అన్నని వదలాల్సివచ్చినా మనసిచ్చిన చిన్నప్పని చూడగానే కాదనలేకపోయింది. దారిలో ఎన్నో కబుర్లు చెప్పాడు చిన్నప్ప! మనం పట్నంలో పెద్దపెద్ద మేడలూ, వైభవాలూ చూస్తాం అంటూ-రకరకాల అనుభవాలనుగురించి ముచ్చటిస్తుంటే రాజమ్మ స్వర్గోద్యానాల్లో విహరిస్తున్నట్లే భావించింది! ఆ వూరు చేరాక ఒక హోటలులో బసపెట్టారు. రోజల్లా వూరంతా తిరిగిరావటం, హోటలులో భోజనం—అబ్బ! సుఖంగా గడుస్తున్నాయి రోజులు!

కాని రాజమ్మకు అనుమానం తగలకపోలేదు. చిన్నప్ప ఈ డబ్బు కాస్తా అయిపోతే ఏం చేస్తాడూ అని! ఆ విషయం తలుచుకున్నప్పుడల్లా గుండెల్లో రాయిపడేది రాజమ్మకు. నిజానికి అందాకా రానేలేదు రోజులు! ఆమె ఏ మాత్రమైనా సుఖజీవితం గడిపిందీ అంటే ఆ నాల్రోజులే! అంతలోనే వారి ప్రేమకు స్వస్తిచెప్పాల్సివచ్చింది! మరి రెండురోజులకల్లా ఎలా ఆనవాలుపట్టి వచ్చారో చిన్నప్పతండ్రీ, ఆవూరి మునసబు సుబ్బరాజూ తయారయారు ఒక వుదయాన. ఆ ఏనుగు రూపాల్లో పులి చూపులు కనిపించాయి రాజమ్మకు. లేడిపిల్లలాగే వణికిపోయింది. గువ్వపిట్టలాగే చిన్నప్పవడిలోకి గుప్పెడై ఒదిగిపోయింది! అప్పుడు తెలుసుకోగలిగింది సంఘవిరుద్ధమైన పని చేశాం అని. ఆ అణుకువుతోనే ఓరగా చూచింది చిన్నప్పను. బిత్తరపోయి. అతనూ తనలాగే గాభరాపడుతున్నాడు. రెండుక్షణాలు అమితమైన నిశ్శబ్దంలో గడిచింది. తండ్రి ఏం అనలేకపోయాడు. కాని సుబ్బరాజు అందుకున్నాడు. "చిన్నీ, ఏంపనిచేశావ్! నీ తండ్రికి ఒక్కడే కొడుకువు. ఆయన సర్వస్వం నీవేననుకుని నమ్ముకునివున్నాడు. అలాంటిఆయనకుటుంబంలో పుట్టి నీ నీచపు పని చెయ్యటం మన వంశానికే తీరని కళంకం అయింది. అయిందేదో అయింది. తెలిసోతెలియకో చేశావు! ఇకనైనా యింటికి పద. అట్టే అల్లరికాలేదు లే!" అన్నాడు.

చిన్నప్ప మెదడు అసలు పనిచెయ్యటం మానేసింది! మూగవాడిలాగా, బిత్తరపోయి యిటు రాజమ్మవంకా, అటు తండ్రివంకా చూస్తూ కూర్చున్నాడు. నిజాని కతను ఎదలో ఎంత తీరని ఆవేదన అనుభవిస్తున్నాడో! పాపం! ఇటు ప్రియురాలు, అటు తండ్రి...ఇటు ప్రేమ, అటు వంశగౌరవం! అయినా ఈనాటి లోకపు దృష్టిలో ప్రేమకు సరైన అర్థాన్ని, భావాన్ని యిచ్చి గౌరవించటంలేదు! దాన్ని కాముకంచేసి తుచ్ఛంగా చూస్తున్నారు! ఈదృష్టితో యిద్దరు ప్రేమించుకోవటం అంటే వంశగౌరవాలను కూకటివేళ్లతో పెల్లగించటం అన్నమాట. మూగి సంఘానికి బాకానందివ్వటంఅన్నమాట. ఫలనావారమ్మాయి 'లేచిపోయింద'నో, లేక ఫలానావారబ్బాయి 'లేవతీసుకువెళ్లా'డనో అంటారుగాని— "వారిద్దరూ హృదయపూర్వకంగా ప్రేమించుకుని, సంకుచితమైన సంఘవలయంలోనుంచి స్వేచ్ఛకోసం ఎగిరిపోయారు విహంగాలలాగ—సుఖజీవులు" అని అనరు. యిదీ నేటి సంఘరీతి. అందులో పడి నలిగే ప్రస్తుత జీవులు వీళ్లిద్దరూను. అందులో చిన్నప్పదే తప్పంతాను. కాని చిన్నప్ప తన బాధ్యత గుర్తించగలిగాడు! ఈ నడిమంత్రపు సమయంలో రాజమ్మని వదిలేస్తే ఆమె గతి ఏమిటి? ఈ తీవ్రసమస్య అతని మనస్సులో గొప్ప తుపానును లేపింది. చిక్కబట్టి అన్నాడు: "నేను రాజమ్మను ప్రేమించాను. ఆమెనే పెండ్లిచేసుకుంటాను." అని. క్రిందికి చూస్తూ కాలిబొటనవేలితో నేల మీద రాస్తున్నాడు. ఆమాటలకు హృదయంలో పదివేల నమస్కారా లర్పించుకుంది రాజమ్మ! చిన్నప్ప అమాయికత్వానికి ఆమెకు జాలివేసింది.

సుబ్బరాజు ఉరుములాగా మళ్లీ అందుకున్నాడు: "ముక్కుపచ్చలారని వెధవ్వు నీకు ప్రేమలేమిటిరా? ప్రేమంటే ఏమిటో తెలియదు. అలాంటి దానిమీద గాలిమేడలు కట్టి గోతిలో పడేవునుమీ!

యిప్పటికి అయిన అప్రతిష్ఠ చాలు. దానికేం ! దాన్నెవరూ ఏం అనరు—వూరూ పేరూ లేనిది. మనవూళ్లో మన కెంత తలవంపులు తెచ్చావో తెల్సునా ? లోకం కోడైకూస్తోంది. నీకేం ! మాపని ఎల్లా వుందనుకున్నావు ?" అంటూ మొత్తమ్మీద ఒక యజ్ఞపశువును లాగే లాక్కెళ్లారు తన సమక్షంలోంచి ! నిజంగా అన్నేళ్లు వచ్చిన చిన్నప్పకు ఈ విధమైన పరాభవం జరుగుతుంటే ... అదీ ముఖ్యంగా తన కారణంవల్ల !... కాళ్లక్రింద భూమి కుంగిపోతున్నట్లే బాధపడ్డది రాజమ్మ. ఆనిర్దయులకు తన సంగతి పట్టనేలేదు. ఆఖరిసారిగా చిన్నప్పకళ్లలోకి చూచింది. అతని కళ్లు ఎంతో జాలిగా క్షమాపణ వేడుకుంటున్నాయి. అతని నిస్సహాయత్వాన్ని వ్యక్తపరుస్తున్నాయి.

మరికొద్దిక్షణాల్లో చిన్నప్ప రాజమ్మకళ్లముందు నుంచి జరిగిపోయాడు. అంతే ! తన జీవితానికి మళ్లీ అతన్ని చూడలేకపోయింది ! ఇక రాజమ్మ తన గతి తాను చూచుకోవాల్సివచ్చింది. కీకారణ్యంలోకి తీసుకొచ్చినతర్వాత కళ్లకు గంతలు విప్పినట్లయింది. ఎటువైపూగూడా నిర్గమమైన దట్టపుటడవి. అటు అన్నవద్దకు పోదామా ! ఛీ ! యిన్నాళ్లూ ఎంతో నమ్మకగా వుండి చివరకు రెండువంశాల గౌరవాన్ని మట్టిపాలుచేసిన తను ఆ వూరేమొహం పెట్టుకు వెళ్లగలదు ? పోనీ, క్షమించి చేరదీయటానికి తనేమున్నా చిన్నదా చితకదా ? నడియవ్వనం, బుద్ధితెల్సిన వయస్సు ! కాసేపు స్తబ్ధుఅయిపోయింది ఆమె.

కాని అదృష్టవశాత్తు చిన్నప్ప తెచ్చిన డబ్బు తనదగ్గరే దాచటంవల్ల ఏదోవిధంగా పట్నం నుంచి తంటాలు పడి ఈ వూరుచేరుకుంది. యింతవరకూ లాభమో నష్టమో మొత్తమ్మీద ఈ వ్యాపకంతో తన పొట్ట తాను గడుపుకుంటోంది. రోజులు సాదాగానే గడిచిపోతున్నాయి.

తన జీవయాత్ర యిలాగే ముగిసిపోతుం దనుకున్న రాజమ్మను మళ్లీ ఈ క్రొత్త ఆశ అనుకోకుండా మభ్యపెడుతోంది. యిదీ చిన్నప్పవలె అవుతుందా ? అలాకాదు. రంగయ్య నిలకడైన మనిషి. అతని ముఖం ఆ వెన్నెలలో చూడగలిగింది. కాలుష్యం అంటని అమాయికత తాండవిస్తోంది. ఇందులో తను పెద్దత్యాగం చెయ్యాల్సిందేమీ లేదు......ఇంతలోనే రాజమ్మకు నిద్రపట్టింది. ఏవేవో తియ్యనికలల్తో గడిచిందారాత్రి.

ఈ సంగతి రంగయ్య చెప్పినప్పట్నించి అతని వాకిటిముందు తన మామూలుదుకాణం పెట్టటానికి ఎంతో సిగ్గుపడి మానేసింది. మరికొన్నాళ్లకు రాజమ్మ కనపడలేదు. రంగయ్యగూడా నాల్రోజుల్నించీ కనబడటం లేదు.

వెంకన్న నడిగాను. "అయ్యా ! మా బాబయ్యే రాజమ్మని పెళ్లి చేసుకున్నాడు. యిద్దరూ అట్టట్టా వూళ్లు తిరిగిరావటానికి వెళ్లారు." అంటూ ముసిముసినవ్వాడు.